

Overdragelsesforretning af Rundetaarn, 1869

Landsarkivet for Sjælland osv.

Trinitatis Kirke,

Kirkeprotokol 1864-1926, side 55-59

Transskriberet juli 2005 af Jesper Vang Hansen

Københavns Universitet overdrager Rundetaarn og det tidligere universitetsbibliotek til Trinitatis Kirke i 1869. I kirkeprotokollen læses om overdragelsen, hvor en egentlig beskrivelse af tårn og sal afdækker interessante detaljer:

Aar 1869 d. 10. Mai blev en Samling afholdt paa Rundetaarn for i henhold til Kirke- og undervisningsministeriets Skrivelse af 5. Marts d.A. samt af Kjøbh. Universitets Skrivelse af 18. f. M. at overlevere bemeldte Taarn og Universitetsbibliothekets forrige Locale paa Trinitatis Kirkes Loft, fra Universitetet til Trinitatis Kirke, hvis Patronat ifølge aller første resul. af 29. Decbr. 1868 er overgaaet til Magistraten.

Paa Universitetes Vegne var tilstede Qvæstor Justitsraad Gede, som bemærkede, at Universitetet, med hensyn til den forestaaende Aflevering, i Finantsaarene 1866/67 og 1867/68 har ladet Rundetaarn fuldstændig istandsætte, saavel indvendig, som udvendig, og at denne omfattende Hovedreparation har medført en Bekostning af 22.045 rdb 91 sk.

Ligeledes var mødt Inspectionen for Trinitatis Kirke, samt de af Magistraten til at beskrive det Overleverede udmeldte Mand: Muurmester N. Mathiesen og Tømmermester Chr. Rothe, der fremlagde den herfølgende Beskrivelse over Taarnet og bemeldte Localer, som af alle de Tilstedeværende blev undersøgte og funden aldeles overensstemmende med bemeldte Beskrivelse.

Navnlig udhæves (*fremhæves*) at Taarnet er i særdeles god Stand, men at det forrige Bibliotekslocale er mindre godt vedligeholdt og at i Særdeleshed Loftet i Salen er forfaldent og at dette saavelsom Væggene trænge til Reparation. Med hensyn hertil bemærkede Qvæstor at der ifølge Ministeriets ovennævnte Skrivelse af 5. Marts sidstforleden, vil ved Finantslovforslag for Finantsaaret 1870/71 blive søgt et Beløb af 2.500 rdb af Universitetets Kasse bevilget til den indvendige Istandsættelse af disse Localer og de tilstædeværende erkjendte, at en saadan Sum til dette Øiemed maatte sees fuldkommen tilstrækkelig.

Qvæstor gjorde dernæst opmærksom paa, at det ved Consistoriums Skrivelse af 24de f. M er bifaldet, at der ved Afleveringen maa medfølge de ældre astronomiske Instrumenter, der henstaae i de dertil indrettede og med Gitterdøre forsynede Muurnicher paa Taarnets Trappeopgang, nemlig en stor Høidecirkel, en Messingqvadrant efter engelsk Konstruktion og en do efter fransk Konstruktion, alle fastgjorte paa svære Mahognistativer, saavelsom et af Longomontani construeret Planetarium, der er indmuuret i en af Taarnets Vægge.

Billede tv: Øverste del af tårnet ses de tre nicher med plads til instrumenterne mahognistativernes 3. ben stod i hullet

Derefter blev Rundetaarn med bemeldte Instrumenter, samt Universitetsbibliotekets forrige Locale paa Trinitatis Kirkes Loft, alt saaledes som foran er beskrevet, overleveret fra Universitetet til Trinitatis Kirke.

Saaledes at være passeret, bekræftes med Underskrifter

Datum ut supra

Paa Universitetets Vegne, Gede

Paa Trinitatis Kirkes Vegne dennes Inspection, V.Nielsen,

J. Nielsen, N.F.Bonnesen, F. Meldahl, J.A.Blom

Ifølge foranstaaende Udmeldelse have vi Undertegnede i alle Vedkommende Overværelse besigtiget den betegnede Bygning, nemlig Rundetaarn og Universitetsbibliotekets forrige Locale over Trinitatis Kirke for at beskrive Samme og dens Vedligeholdelse, de ere af følgende Beskaffenhed.

Rundetaarn er opført af svært Grundmur med en Diameter af 25 Alen, Høiden fra Jordfladen til Muurkranen er 58 Alen. I Taarnets midte er opført en Cylinder 6 ¼ Alen i Diameter med 2 Alens Muurtykkelse, Taarnet er 9 Etager høit, hver af de 7 underste er dækkede med en stigende Tøndehvælning, som er opmuuret mellem Cylinderen og Ydermuren, den 8de Etage er dækket med en horisontal Tøndehvælning; den 9de Etage er dækket med Tagværk af Træ dækket med Kobber og danner Platformen.

Taarnet er udvendig Pudset med Portland Cement og de fremspringende Licener fugede, Portalen over Hovedindgangen er af Sandsteen med alegoriske figurer. Navnetræk og Indskriptioner.

Dækpladerne i Vinduerne ere af Sandsteen, saavel som Consolerne i Hovedgesimsen og flere andre forsiringer, i Vinduerne ere Jernstænger.

Taarnopgangen, hvortil Indgang af en dobbelt fyllings og forfals Dør, er paa de syv første Etager angragte paa den stigende Tøndehvælving og er belagt med Muursteen paa Kant, Hvælving og Vægge er pudset i Kalk og farvede.

Til den 8de og 9de Etage fører en fyrretræstrappe af 2 Løb, en stor Repos, hvorunder et Aflukke med Fyrretræes Gelænder og Balustre.

Til Opgangen til Taarnets Platform er anbragt en Sandsteens Vindeltrappe af 31 Trin, foroven afsluttet med et Støbejerns Gelænder,

Paa Taarnopgangen er anbragt til venstre for Indgangen et muret Skillerum, hvori en Gitterdør, herfra Indgang til den deel af Sneglegangen som fører ned under Jordfladen omtrent 2/3 af en Taarnomgang; en Port som fører ud til samme beskrevne Bibliotekslokale over Kirken, en enkelt Dør, som er for Kaminværelse, En do Dør til Closettet, en do Dør til Kirkeloftet. Et muret Skillerum tværs over Opgangen med en Doppelt Dør, som Aflukke for den øverste Deel af Taarnet. (se billedet herunder)

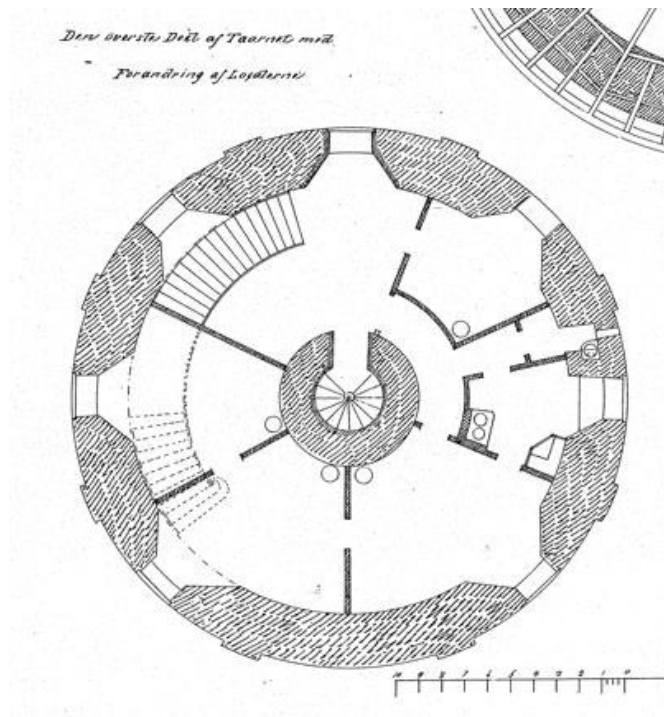

Tegning fra ca. 1840 af den murede væg med den dobbelte dør (Bymuseet)

I den aflukkede Deel af Taarnet 3 Blindinger i Ydermuren, hvorfor anbragt Gitterdørre for de deriværende ældre astronomiske Instrumenter.

I hele Opgangen findes 31 Fag Vinduer med Forsatsrammer og Ruder i Blyindfatning. I 8de Etage et Værelse med et fag Vindue, hvælvet Loft, pudsede og oliemalede Vægge, Bræddegulv, forsatsvinduer, en rund Ovn med Kogeindretning; derbag et mørkt Rum, pudset Loft og Vægge, Muursteensgulv paa Fladen.

I Taarnets øverste Etage en Beboelseslejlighed bestaaende af 4 Værelser, Entre, Kjøkken, Spisekammer og Retirade. Entreen med pudset Loft og Vægge. Fodpanel, Bræddegulv, Kjøkkenet ligedan, Koge og Kjøkkenindretning, Vadsk, 2 Skabe, Hjørneskab med Hyller, Closettet er anbragt i Ydermuren, dertil en lysaabning. Værelserne have pudset Loft og Vægge med Fodpanel, deri 3 runde Ovne, paa Opgangen i en Vinduesblinding en Vadsk med Afløb til Kirketagranden.

Herover tegning fra 1866, der viser hvordan man havde tænkt lejligheden skulle indrettes. Vaskerummet, med afløb til tagrenden, der blev indrettet hvor der er tegnet en vinduesnichen, er ikke indtegnet. Det separate rum fra trappereposen blev integreret i lejligheden.

Paa Taarnets Platform er opført et lille Observationstaarn 6 $\frac{1}{4}$ Alen i Diameter, 6 $\frac{1}{4}$ Alen Høit, af 1 $\frac{1}{2}$ Steens Muurtykkelse med 3 Vinduer og en enkelt Dør, udvendigt affuget, indvendigt pudset, Dækket med Kobber, i Midten en Flagstang.

Hele taarnet er i afvigte Aar repareret, saavel udvendigt som indvendigt og er i særdeles god Stand.

Billede fra omkring 1870 - læg mærke til stigen! Murene fra dette lille tårn findes stadig, men nu er det blot indvendig mur, der understøtter observatoriets gulv og omgives af en rund træbygning.

Gjennem den forbeskrevne dobbelte Port Indgang til Bibliotekslocalet over Trinitatis Kirke: som er en Entre med Gibsloft, panelede Vægge; 2 Værelser hvert med 2 Fag Gibslofter med Gesimser, de to panelede de to andre pudsede og malede. Vinduerne forsatsrammer, Indgang fra Entreen af Glasdøre, i hvert en Ovn og Indgang af Glasdørre til en stor Sal; 6 Fag til hver Side, samt 3 Fag i Gavlen; Gibsloft, hvide Vægge, den ene Ende panelet, 2 Underslage (?) med Stolper og Baand. Indgang fra Entreen af en Glasdød. Disse Localer ere mindre godt vedligeholdte, Særdeleshed er Loftet i Salen forfaldent, dette saavel som Væggene trænge til Reparation.

Kjøbenhavn om 10. May 1869

N.Mathiesen

Chr. Rothe